

A les mans de l'oracle madrileny

Façana del Banc de València, a la confluència dels carrers de les Barques i Pintor Sorolla.

El SIP entre Caja Madrid i Bancaixa, propietari del Banc de València, ha deixat en una situació d'indefinició l'únic banc de capital valencià. La integració en el banc resultant de la fusió significaria cedir l'últim baluard de pes que resta de l'entramat financer valencià.

El desmantellament del sistema de caixes d'estalvis i la conversió en bancs va continuar avançant la setmana passada. Dilluns, Adolf Todó, director general de CatalunyaCaixa anunciava que la seua entitat mutaria en banc pròximament, tot resseguint el camí dibuixat per "la Caixa" i Unnim. Aquell mateix dia, Rodrigo Rato, el flamant president del Banco Financiero y de Ahorros (BFA) —producte de la fusió entre Caja Madrid, Bancaixa, Caixa Laietana i quatre caixes més— en fixava l'eixida a borsa per al 2011. Després d'una setmana —la que va 24 al 30 de gener— de constants sotraes, els antics responsables de les caixes s'han limitat a complir el guió que el Banc d'Espanya els havia redactat amb l'objectiu últim d'aconcentrar la platea dels mercats internacionals. Però mentre els actors fan la seua interpretació tan bé com poden en aquesta mena de sainet político-financer, hi ha personatges que deambulen sobre l'escenari sense saber exactament quin paper tenen reservat.

És el cas del Banc de València, entitat controlada per Bancaixa. El matrimoni amb Caja Madrid ha obert tot d'interrogants sobre el futur de l'únic banc netament valencià, una entitat de mida mitjana que es veu sacsejada per les rèpliques del terratrèmol financer que ha tingut la seua matriu. Els moviments són ben transcendents. Al cap i a la fi, el Banc de València és l'única peça netament valenciana que resta al País Valencià d'ençà que les dues principals places financeres, Bancaixa i CAM, cediren el poder a Madrid i Astúries, respectivament. El ventall de possibilitats que té al davant és ampli, si bé en una cosa estan d'acord totes les persones consultades: el Banc de València pot fer qualsevol cosa, tret d'una, quedar-se quiet. A partir d'aquí, d'alternatives n'hi ha qui-sap-les: des de la substitució de l'accionista principal fins a convertir-se en l'instrument per a accelerar l'eixida a la borsa del BFA. Tanmateix, totes les alternatives

semblen passar a mitjà o llarg termini per la renúncia a una part del seu caràcter autòcton.

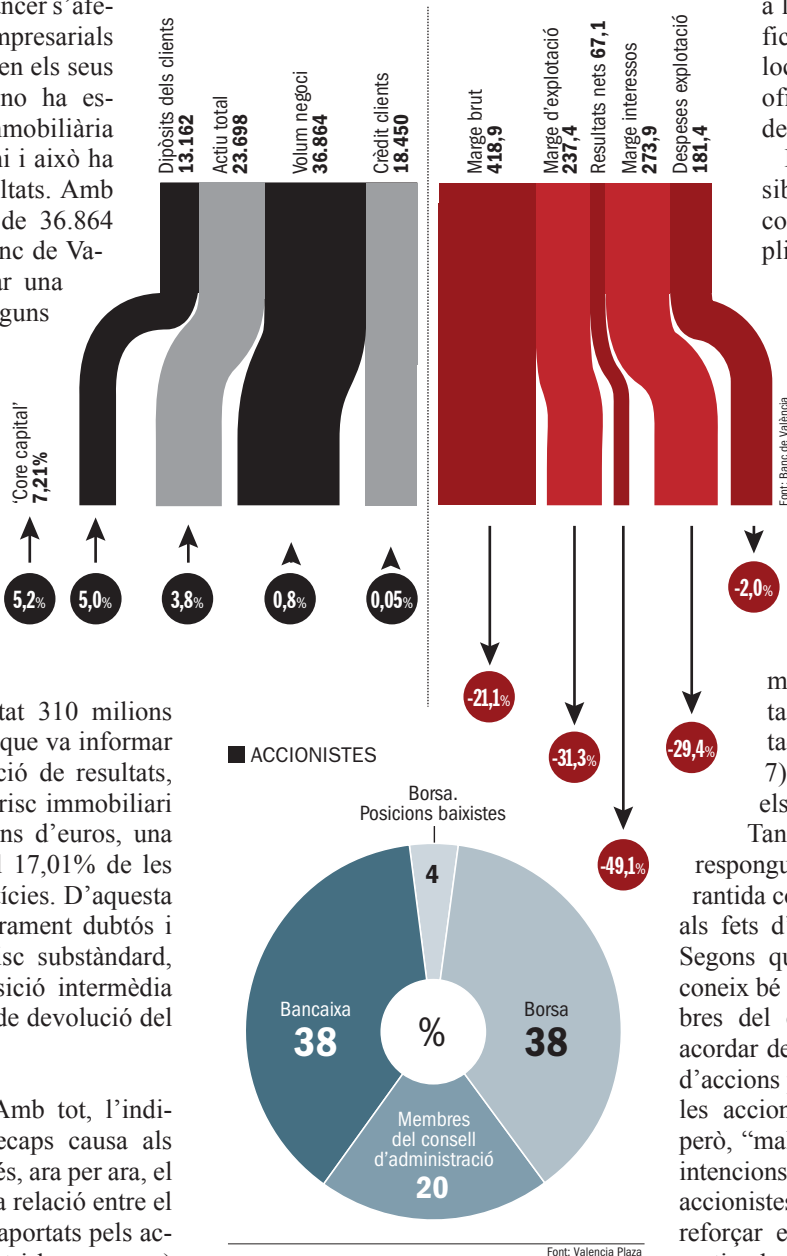
Siga com siga, el banc es troba en una situació complicada. A la involuntària participació en la redefinició del mapa financer s'afegeixen uns resultats empresarials pitjors que no desitjarien els seus accionistes. L'entitat no ha esquivat l'epidèmia immobiliària d'aquest darrer decenni i això ha passat factura als resultats. Amb un volum de negoci de 36.864 milions d'euros, el Banc de València va experimentar una dràstica caiguda en alguns indicadors. L'any 2010, l'entitat que presideix José Luis Olivas –n'és president en tant que màxim responsable del principal grup accionista– va guanyar 67,1 milions d'euros, és a dir, un 49,1% menys que a l'exercici anterior, després d'haver injectat 310 milions en provisions. Segons que va informar Olivas en la presentació de resultats, el dia 28 de gener, el risc immobiliari s'enfila a 3.107 milions d'euros, una quantitat equivalent al 17,01% de les seues inversions creditícies. D'aquesta xifra, 361 són de cobrament dubtós i 407 corresponen al risc substandard, ço és, que té una posició intermèdia quant a la possibilitat de devolució del préstec.

Cursa pels fons. Amb tot, l'indicador que més maldecaps causa als responsables del banc és, ara per ara, el *core capital*, és a dir, la relació entre el capital bàsic (els fons aportats pels accionistes d'una societat i les reserves) i els deutes contrets per l'entitat. La ministra Elena Salgado va situar en el llindar del 8% el *core capital* necessari per a salvar-se de la nacionalització. I, actualment, el Banc de València situa en el 7,2% aquesta ràtio de solvència. Per a revertir la situació, obtenir el 0,8% que resta i complir les exigències del govern espanyol, el banc ha d'obtenir entre 130 milions i 150 milions d'euros abans del setembre.

Banc de València

■ BALANÇ DEL 2010

Dades en milions d'euros i percentatge de variació 2010/2009

Si bé durant la presentació de resultats Olivas es va mostrar convençut que obtindran els fons necessaris, tot hom s'adona que al Banc de València li serà complicat d'aconseguir aquests diners. Amb l'aixeta dels mercats internacionals tancada, el banc està obligat a traure's les castanyes del foc tot sol. Una via podria ser la desinversió en algunes de les empreses en què l'entitat consta com a accionista. Re-

nomar o Aguas de Valencia podrien ser les opcions possibles, però aquesta idea no convenç els directius del banc, perquè en les circumstàncies actuals voldria dir assumir una venda a la baixa. La creació de beneficis recurrents o la venda dels locals en propietat on hi ha les oficines són més vies esmentades per Olivas.

L'altra opció, amb més possibilitats de materialitzar-se, consisteix a aprovar una ampliació de capital amb l'esperança que els accionistes de referència hi acudescuen.

La incògnita, a hores d'ara, és si els prohoms del banc disposaran de fons per a esmerçar-hi, en un context de sequera creditícia. Bancaixa a banda, avui, segons el digital Valencia Plaza, el 20% dels accionistes del banc fluctua en borsa, i un altre 20% és a les mans d'un grup de socis capitalistes entre els quals es destaquen els Noguera (Libertas 7), els Segarra (Porcelanosa) i els Lladró.

Tanmateix, la possibilitat que responguen a l'ampliació no és tan garantida com pensa Olivas, atenent-nos als fets d'aquestes darreres setmanes. Segons que explica una persona que coneix bé el banc, recentment els membres del consell d'administració van acordar de fer una compra orquestrada d'accions per tal de reforçar el valor de les accions davant l'ímpetu baixista, però, "malgrat les bones paraules i les intencions manifestades, una part dels accionistes no va complir". L'intent de reforçar el banc esdevingué l'enèsim motiu de frustració per a la burgesia financera valenciana. Les dificultats per a accedir al crèdit, doncs, podrien entrebancar l'ampliació de capital.

De fet, darrerament ha transcendit la notícia que el nucli fort del consell d'administració, amb l'aquiescència de la Generalitat Valenciana, ha tingut contactes amb Juan Roig per tal que s'hi incorpore i reforce la valencianitat de l'entitat. Però el president de Mercadona ha declinat la invitació.

La banca que no va poder ser

La hipotètica però possible integració del Banc de València en el Banco Financiero y de Ahorro implicaria la liquidació definitiva del sistema financer valencià. A banda d'una caixa de mida menor –Caixa Ontinyent– i de les cooperatives de crèdit, el Banc de València s'havia convertit, després de la fusió freda de Bancaixa i Caja Madrid, en l'últim baluard del malparat orgull financer autòcton. L'entitat és, juntament amb la borsa de València, l'última baula de la cadena que manté unida la plaça financera de València a les grans autopistes dels diners.

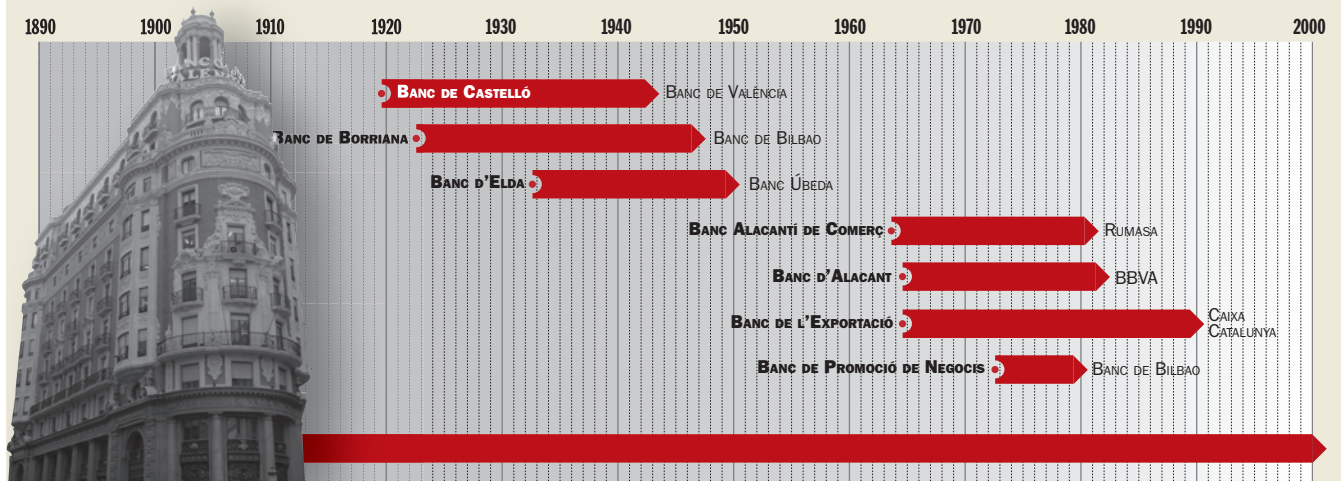
Els empresaris i prohoms valencians han estat tradicionalment tímids a l'hora d'apostar per un banc de capital autòcton. Al contrari que al País Basc o en més territoris del nord de l'estat, on

la potència industrial va fer germinar això que avui són els dos principals bancs espanyols –el Santander i el BBVA–, històricament als capitalistes valencians els ha mancat decisió per a imitar-los. El segle XX, de fet, és farcit de projectes de volada mitjana que van fer aigües. Entre el 1920 i el 1923 van sorgir tres entitats, els bancs de Castelló, Borriana i Elda (vegeu gràfic), cap de les quals no va superar el quart de segle de vida. Més endavant, a la dècada dels 60 i 70, sorgiren diverses iniciatives que, tanmateix, no van superar l'intens procés de reestructuració i absorcions que tingué lloc en aquell període. En tots els casos excepte en un –el del Banc de Castelló–, els bancs van acabar absorbits per entitats més potents i foranes.

El Banc de València ha estat fins ara l'única entitat que ha perdurat en el temps. El banc que fins ara controlava José Luis Olivas va nàixer l'any 1900, però, paradoxalment, foren empresaris asturians i manxecs, que el van impulsar. Eren temps en què cada territori anava dotant-se dels seus instruments de crèdit i dipòsit, però a València, i malgrat l'important capital procedent de l'agricultura i de la incipient indústria, ningú no feia el pas endavant, descoratjats segurament per la infructuosa experiència que havia tingut dècades abans el marquès de Campo amb la Societat Valenciana de Foment.

Fou així com a principi de segle un grup de prohoms forans, encapçalats per l'industrial asturià José Tartiere Lenegre, fundaren el Banc de València amb un capital de 10 milions de pessetes dividit en 20.000 participacions de 500 pessetes. Durant els primers anys de vida, el Banc de València es limità a ajudar en la

L'aparició i desintegració de la banca valenciana al segle XX

En negreta, el nom del banc. En caràcters normals, l'entitat on s'ha integrat cada banc.

Tornar a endreçar la casa. La necessitat de recursos no és, amb tot, l'única via oberta en la nau del banc. L'altre gran maldecap a l'entitat amb seu al carrer del Pintor Sorolla té relació amb el seu encaix en el nou conglomerat financer que formen Caja Madrid i Bancaixa. Si bé durant la setmana passada es va especular

sobre la possibilitat que el BFA vulga utilitzar el Banc de València per a accelerar la seua eixida a borsa, no sembla que aquesta possibilitat haja rebut l'aquiescència de Madrid. De fet, com recorda una persona que ha viscut en primera persona tot el procés, Rodrigo Rato va desestimar que l'entitat valenciana fora designada

com el banc matriu del futur grup, per bé que València ho va proposar a Madrid. La jugada hauria servit per a reforçar la imatge del banc i convertir-lo en matriu d'un grup financer amb voluntat d'internacionalització. Tot amb tot, l'ex-vice-president del govern espanyol no va voler saber res de posar tots els actius de Caja

comercialització de l'arròs i l'oli i després va entrar en una període d'esmortiment que va coincidir amb l'obertura d'oficines de bancs forans.

L'any 1927, amb la intenció d'engrandir-lo, el financer Ignasi Villalonga, envoltat de cognoms il·lustres com ara els Boluda, Civera Martínez, Mayans o Simó, acudí a l'abordatge del banc. Amb la compra de l'entitat, Villalonga –l'home que va voler traslladar el model nacionalista i burgès de Catalunya i el País Basc– volia posar els fonaments i consolidar un model de banca moderna que atenguera els interessos del col·lectiu que representava. El País Valencià, en opinió de Villalonga, necessitava un banc “fort, comercial i de negocis, que seria l'exponent dels nostres capitalistes”. L'intent de bastir un empori financer quedà estroncat a conseqüència de la guerra civil. El financer valencià, obligat per les circumstàncies, es traslladà a Madrid i abandonà l'intent de capitanejar el Banc de València. A partir de l'any 1940, Villalonga fou proposat per a traure de la fallida tècnica el Banc Central. Acceptà i arrossegà fins allí alguns dels financers valencians que formaven part de l'accionariat del Banc de València, els quals constituïren un *holding* amb les participacions de totes dues entitats. El resultat, al remat, fou que el Banc de València, que podria haver-se convertit en la matriu d'una entitat potent, acabà sucursalitzant-se al Banc Central.

La *revalencianització* del Banc de València arribà l'any 1994, quan Bancaixa –acabada de constituir-se– va comprar al Banc Central el 24,24% de les accions. Des d'aleshores, la Caixa havia millorat la seua posició, fins a controlar el 38% de les accions.

Madrid sota l'aixopluc d'un banc “de València”.

Així doncs, ara per ara hi ha el risc que el Banc de València acabe sucursalitzat en un banc forà, tal com ja va passar en les dècades centrals del segle passat amb relació al Banc Central (vegeu quadre adjunt). Encara més, en un context en què tots els moviments

Rodrigo Rato, president del Banco Financiero y de Ahorros, dilluns passat a Madrid durant la presentació de l'entitat que lidera.

van en la direcció de més concentració, l'absorció és una possibilitat que no s'hauria de negligir a llarg termini, perquè, com explica la font esmentada, l'entitat valenciana “és minúscula en comparació amb les mides que es mouen”. Com li va passar al Central Hispano respecte al Banc Santander, al Banc de València li quedaria l'*orgull* d'haver alimentat el Banco Financiero y de Ahorro per a major glòria de Rodrigo Rato.

Amb tot, des de la direcció de Bancaixa neguen taxativament que el futur passe per diluir aquest banc centenari. Des del punt de vista dels procediments, però, els dissenys del banc no són solament una qüestió de voluntat. De resultes de la conformació del sistema integral de protecció (SIP) entre Caja Madrid i Bancaixa, totes dues caixes han traslladat a la societat resultant de la fusió, el BFA, els drets de vot en les empreses controlades per les entitats d'estalvi. Això afecta també al Banc de València, el 38% de les accions del qual són propietat de Bancaixa. El problema és que la legislació sobre el mercat de valors obliga qualsevol entitat a emetre una oferta pública d'adquisició d'accions (OPA) quan una societat dispose directament o indirectament del 30% dels drets de vot o bé a reduir-hi la participació fins a situar-se en aquest límit. Mancat dels fons per a fer-ho, el PP ha presentat una esmena a la llei d'economia sostenible per a estalviar-se aquest tràmit.

Tampoc no es pot passar per alt que el Banco Financiero y de Ahorro, del qual ara forma part el banc valencià, té necessitats peremptòries pròpies. Amb un *core capital* del 7%, el banc de nova creació necessita els recursos que li manquen per a arribar al 8% que marca la llei, i ho ha de fer en un context en què totes les entitats cerquen fons a la desesperada. L'entitat que presideix Rodrigo Rato presenta una exposició al sector de la construcció i la promoció immobiliària de 41.280 milions d'euros i una morositat que s'ha disparat fins al 6,3%. Les urgències financeres podrien dur el BFA a vendre's alguns dels actius que ara formen part de la cartera de l'entitat. I ací podria entrar en joc el Banc de València. El 38% de les accions que té Bancaixa –i, per tant, el BFA– tenen un valor a la borsa (calculat a preus de dijous passat) de 725 milions d'euros. Si això passa, la venda del paquet d'accions de Bancaixa –i la consegüent possible eixida dels accionistes de referència– comportaria la *desvalencianització* de l'última peça d'importància que li queda al sistema financer valencià. Per bé que a contrari, els representants de Bancaixa en el BFA ho permetrien per tal de salvar els mobles de l'entitat que presideix Rodrigo Rato. Perquè, cal no oblidar-ho, en tot aquest vodevil qui mana és Madrid.

Violeta Tena